

ledes som det forelaa fra den højtærede Finansministers Haand, var Koncessionen kun, hvad man kunde kalde en Kladde til en Koncession, et raat, løst Udkast, hvori der paa ingen Maade var gjort Rede for, endsiges skarpt og klart formulert, hvad der var de eventuelle Koncessionshavers Forpligtelse. Nu har Udvalget altsaa gjort et paa mange Maader stort og godt Arbejde, som efter min Mening imidlertid allerede burde været foretaget i Finansministeriet. Det vilde i det hele taget være heldigt, om vore højtstillede Embedsmænd kom mindre ind paa at regulere Forholdet mellem Tyskland og Danmark eller kritisere Højesteret eller lignende og i Stedet for sad paa deres Kontorstole og beskæftigede sig med det, som Staten lønner dem for, nemlig at lave Lovforslagene saaledes i Stand, at vi ikke bag efter skulle have et møjsommeligt Arbejde med at gøre det Arbejde, som i Ordets egentlige Forstand er et Administrationsarbejde. Jeg beklager, i Lighed med den sidste ærede Taler, at der endnu er Mangler ved Lovforslaget. Saaledes be-
 trakter jeg det som en Mangel, at man ikke har fulgt det Forslag, der er kommet fra Birck, jeg mener ikke det ærede Medlem fra Nyborg, men Professor Birck, hvis Tanke gik ud paa, at Staten skulde have Ret til paa et hvilket som helst Tidspunkt, altsaa ikke alene efter 60 Aars Forløb, at slaa ned og udløse dette Foretagende, navnlig for saa vidt der — hvad jeg senere skal komme tilbage til — var Fare for, at fremmed Kapital skulde faa Tag i det. Saa skulde Staten selvfølgelig betale en højere Værdi, begynde med en Overkurs og siden betale efter en vis synkende Skala saaledes, at den til syvende og sidst kunde overtage det frit.

En endnu større Mangel end, at denne for Staten overordentlig vigtige Bestemmelse fattes, er imidlertid dette, at der ikke kræves nogen Sikkerhed for, at Kapitalen bliver paa danske Hænder. Det, som er det afgørende i hele denne Sammenhæng, og som kan motivere dette Lovforslag, er, at der her skabes et stort nationalt Foretagende. Vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne, og det er ikke nok bestandig at komplimentere vedkommende Koncessionssøgere og udtale sin fulde Tillid til, at de Mænd nok skulle klare det hele; thi hvor fortræffelige disse Mænd end ere, have de dog en menneskelig Svaghed: de ere ikke udødelige. De ere alle Mænd i deres bedste Aar, og man kan være vis paa, at deres Ben ere for

længst smuldrede, naar der er gaaet 60 Aar. Altsaa, den personlige Garanti, de frembyde, og som jeg i høj Grad anerkender, er en meget stærkt begrænset Garanti, begrænset simpelt hen i det menneskelige Livs Skrøbelighed. En virkelig Garanti for et Tidsrum paa op mod 100 Aar maa søges paa helt andre Maader. Det rigtige vilde, som det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) var inde paa, ubetinget være, at Staten tog over Halvdelen af Aktierne og derigennem sikrede sig Overvægten i Aktieselskabets Bestyrelse. Det var muligt, at man kunde gøre Moderselskabet betydeligt mindre, og at det vilde være nok, at Staten havde over Halvdelen af Aktierne i selve Moderselskabet. Jeg beklager i høj Grad den Kortsynethed, der har behersket den nuværende Finansstyrelse, naar den ikke har kunnet gaa ind paa denne Plan, som ikke alene er den eneste rimelige, men som ogsaa er den, som stemmer med Koncessionsørgernes egne Ønsker. Det synes, som om man fra den højtærede Finansministers Side ikke er i Stand til at kunne skelne mellem, hvilke Laan Staten kan optage til rent produktive Forretningsøjemed, og de, den er nødsaget til at optage for at bøde paa en uheldig Finanspolitik. Men naar man endelig ikke vil gaa denne Vej, hvorimod der ikke er og ikke kan anføres noget som helst Argument — thi jeg kan ikke forstaa, hvorfor Staten skulde afvise en god Forretning; navnlig i daarlige Tider er der ingen som helst Anledning dertil —, saa var der en anden Vej at gaa, som jeg har tilladt mig at pege paa i Udvalget. Det højtærede Udvalgs Formand var nemlig saa elskværdig at lade mig faa Foretræde for Udvalget, og jeg tillod mig dér at udkaste en Tanke, der pegede i den Retning; jeg ser, den er berørt i Betænkningen fra det radikale Mindretals Side. En af Maaderne, hvorpaa man kan bevare Kapitalen paa danske Hænder, og det er det, det kommer an paa, er for det første den at gøre Kapital-Aktierne saa smaa som muligt. Det er højst betegnende, at hele den moderne engelske Kolonialvælde er bygget op paa Punds-Aktier; fra Aktier paa et Pund Sterling ned til Aktier paa kun et Par Shilling. Derigennem interesserer man den lille Mand og venner hele Befolkningen til at forstaa, at alle disse tilsyneladende fjerne, fremmede Foretagender netop ere nationale Foretagender i Ordets bedste Betydning; hvori man paa naturlig Maade kan anbringe sin